

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tas-17 ta' Jannar, 2006

Citazzjoni Numru. 2528/1997/1

Mario Sciberras

Versus

Emanuel u Josephine konjuġi Zammit

F'din il-kawża l-attur qiegħed jitlob il-ħlas ta' erbgħa u tletin elf lira (Lm34,000), valur ta' erbgħa u tletin (34) kambjala aċċettati mill-konvenuti u li għalqu. Qiegħed jitlob ukoll l-imgħaxijiet bit-tmienja fil-mija (8%) mid-data tal-ħruġ ta' kull kambjala u l-ispejjeż ġudizzjarji. Waqt is-smiġħ tal-kawża naqqas it-talba għal sebgħa u għoxrin elf u ħames mitt lira (Lm27,500), barra l-imgħax u l-ispejjeż. L-attur kien talab ukoll illi l-kawża tinqata' bid-dispensa tas-smiġħ, taħt il-proċedura sommarja speċjali, iżda l-qorti b'dikriet tas-16 ta' Diċembru 1997 ordnat illi l-kawża timxi bil-proċedura ordinarja, u l-konvenuti ressqu dawn l-eċċezzjonijiet:

1. il-konvenuti qatt ma daħlu f'relazzjoni ġuridika ma' l-attur f'isimhom *proprio* iżda f'isem is-soċjetà *Springfield*

Company Limited, bi ftehim li bih dik is-soċjetà tat xogħol b'appalt lill-konvenut f'isem is-soċjetà *Ramco Limited*, u l-kambjalijiet inħarġu u ġew aċċettati fuq il-bażi ta' dak il-ftehim;

2. ma hux minnu illi l-attur għandu jieħu daqskemm qiegħed jitlob fiċ-ċitazzjoni għax saru ħafna ħlasijiet;

3. ma hux minnu illi l-konvenuti ma onorawx il-kambjalijiet li dwarhom saret il-kawża, iżda kien l-attur illi ma raddx il-kambjalijiet b'riċevuta kif irid l-art. 194 tal-Kodiċi tal-Kummerċ kull meta sar ħlas; għalhekk il-konvenuti għandhom jinħelsu mill-ħarsien tal-ġudizzju;

4. l-attur qabel ma jiftaħ din il-kawża kien imissu mexa bil-proċedura li jrid il-Kodiċi tal-Kummerċ f'każ ta' rifjut ta' ħlas; għalhekk ukoll il-konvenuti għandhom jinħelsu mill-ħarsien tal-ġudizzju;

5. l-*affidavit* li jridu l-artt. 167-170 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili ma huwiex maħluf kif iridu dawk l-artikoli, u dan iwassal għan-nullità tal-proċeduri.

B'nota tad-29 ta' Mejju 2001¹ il-konvenuti komplew ressqo l-eċċezzjoni illi l-kambjalijiet ma jiswewx għax ma humiex iffirmati mit-traent.

Inqisu l-ewwel din l-eċċezzjoni ulterjuri ta' nullità tal-kambjalijiet minħabba nuqqas ta' firma tat-traent.

Tassew illi fuq il-kopji tal-kambjalijiet esebita maċ-ċitazzjoni ma kinitx tidher il-firma tat-traent. Wara, iżda, l-attur esebixxi kopji oħra² li juru illi l-kambjalijiet ġew regolarment iffirmati mit-traent, għalkemm wara l-aċċettazzjoni; għalhekk ma hux il-każ illi nqisu aktar din l-eċċezzjoni.

Ngħaddu għalhekk biex inqisu l-eċċezzjonijiet l-oħra u t-talbiet ta' l-attur.

Din hija azzjoni għall-ħlas ta' kambjalijiet. Il-kambjalijiet ġew aċċettati mill-konvenuti favur l-attur u għalhekk l-ewwel eċċezzjoni, li tista' tolqot relazzjonijiet li l-partijiet jistgħu għandhom ma' terzi, ma hijiex relevanti għall-għanijiet tal-kawża tallum.

Lanqas ma għandha relevanza għall-kawża tallum ir-raba' eċċezzjoni, dwar in-nuqqas ta' protest tal-kambjalijiet. Il-protest huwa meħtieġ biex il-pussessur ta' kambjala

¹ Fol. 119.

² Foll. 125 et seqq.

jżomm il-jedd ta' regress kontra l-ġiranti; ladarba, iżda, fil-każ tallum il-kambjalijiet ma ġewx ġirati, u l-azzjoni hija kontra l-aċċettanti u mhux kontra l-ġiranti, in-nuqqas ta' protest ma għandu ebda importanza.

L-aħħar eċċezzjoni wkoll, dwar il-forma ta' l-*affidavit*, kien ikollha xi relevanza li kieku l-azzjoni mxiet bil-proċedura sommarja; ladarba, iżda, l-kawża mxiet bil-proċedura ordinarja, l-eċċezzjoni ma għadx għandha relevanza.

Fadal li nqisu għalhekk it-tieni u t-tielet eċċezzjonijiet illi, effettivament, huma eċċezzjonijiet ta' ħlas. Huwa fuq il-konvenuti l-oneru li jagħmlu prova tal-ħlas.

Li ġara hu illi l-konvenuti kienu taw xogħol b'appalt lis-soċjetà *Ramco Limited*. Billi l-konvenuti ma kellhomx flus biżżejjed biex jiffinanzjaw il-proġett, kien ħareġ xi flus b'self l-attur, u l-konvenuti kienu aċċettaw kambjalijiet, fosthom dawk li dwarhom saret il-kawża, għar-radd tas-self. Il-konvenuti għamlu xi ħlasijiet akkont lil *Ramco Limited*, u għalhekk ressqu l-eċċezzjoni ta' ħlas. Mill-provi ħareġ, iżda, illi l-ħlasijiet li saru kienu biss lil *Ramco Limited*, u mhux ukoll lill-attur. Fil-fatt, il-konvenuta stess, meta xehdet fis-seduta tas-26 ta' Jannar 1999, stqarret illi lanqas taf li lill-attur *proprio* l-konvenuti għandhom jagħtuh xi flus³; anqas u anqas, għalhekk, ma setgħu għamlu ħlasijiet akkont ta' dejn li lanqas biss jafu bih, għalkemm jirrizulta mill-kambjalijiet. Kien għalhekk illi l-attur ma raddx il-kambjalijiet, kif kien marbut li jagħmel taħt l-art. 194 tal-Kodiċi tal-Kummerċ li kieku tħallas tal-kambjalijiet: il-kambjalijiet żammhom għax għadu ma tħallasx tagħhom.

Kien biss waqt is-smiġħ tal-kawża illi l-konvenuti ħallsu sitt elef u ħames mitt lira (Lm6,500) akkont, u għalhekk l-attur b'nota tal-25 ta' Mejju 2000⁴ naqqas it-talba għal sebgħa u għoxrin elf u ħames mitt lira (Lm27,500).

Il-qorti għalhekk taqta' l-kawża billi, wara li tiċhad ukoll l-eċċezzjonijiet ta' ħlas, tikkundanna lill-konvenuti jħallsu lill-attur sebgħa u għoxrin elf u ħames mitt lira (Lm27,500) flimkien ma' l-imgħaxijiet u l-ispejjeż mitluba fiċ-ċitazzjoni.

---

³ Fol. 75.

⁴ Fol. 98.

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----